

วิเคราะห์การเรียนรู้ด้วยตนเองในการสื่อสารภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติในยุคดิจิทัล โดยยึดหลักธรรมอริยาบท 4

An Analysis of Self-Directed Learning for Thai Language Communication for
Foreigners in the Digital Era Based on the Four Foundations of Success

วราสยะ วราสยานนท์ Varasaya Varasayananda

ณัฐกานต์ ฐิติกรเรืองสกุล Natthakan Thitikonrueangsakun

พระมหาภารดร ภูริสุโร, ดร. Phra Maha Bharadorn Phurissaro, Dr.

พระมหาขวัญชัย กิตติปาโล, ผศ. Phra Maha Khwanchai Kittipalo, Asst. Prof.

กิตติชัย สันทาลุนัย Kittichai Santalunai

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

psmodngam@gmail.com

Received 2024/11/20

Revised 2025/01/16

Accepted 2025/01/24

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจกลยุทธ์การเรียนรู้ด้วยตนเองในการสื่อสารภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติในยุคดิจิทัล โดยยึดหลักธรรมอริยาบท 4 ได้แก่ ฉันทะ (ความพอใจ), วิริยะ (ความพยายาม), จิตตะ (ความตั้งใจ), และวิมังสา (การพิจารณาไตร่ตรอง) บทความนี้เน้นความสำคัญของการใช้เครื่องมือและแพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น แอปพลิเคชันออนไลน์ เนื้อหาวิดีโอ และโซเชียลมีเดีย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษา กลยุทธ์ดังกล่าวช่วยสร้างแรงจูงใจ ความมุ่งมั่น และการคิดเชิงวิเคราะห์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง ผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนากลยุทธ์ที่มีโครงสร้าง โดยบูรณาการความเข้าใจด้านวัฒนธรรมและเทคโนโลยี โดยนำหลักธรรมอริยาบท 4 เป็นแนวทางสร้างแรงจูงใจในการเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาความซับซ้อนของภาษาและการเข้าถึงทรัพยากรที่จำกัดสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวมุ่งเน้นการสร้างนิสัยการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและการพัฒนาทักษะการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในยุคดิจิทัล

คำสำคัญ: การเรียนรู้ด้วยตนเอง, การสื่อสารภาษาไทย, หลักธรรมอริยาบท 4, ยุคดิจิทัล, ชาวต่างชาติ.

Abstract

This study aims to explore self-directed learning strategies for Thai language communication among foreigners in the digital age, guided by the principles of the Four Iddhipada (Bases of Success): **Chanda** (satisfaction), **Viriya** (effort), **Citta** (determination), and **Vimamsa** (contemplation). The article emphasizes the importance of utilizing digital tools and platforms, such as online applications, video content, and social media, to enhance language learning. These strategies foster motivation, commitment, and critical thinking, which are essential factors in learning Thai as a second language. The analytical study highlighted the importance of developing structured strategies that integrate cultural understanding and technology, using the principles of the Four Iddhipada as a motivational framework. This approach addresses the complexities of the Thai language and the limited access to resources for foreign learners. Moreover, it focuses on cultivating sustainable learning habits and developing intercultural communication skills in the digital era.

Keywords: Self-Directed Learning, Thai Language Communication, Four Iddhipada Principles, Digital era, Foreign Learners.

บทนำ

ยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศไม่จำกัดเพียงการเรียนรู้ในห้องเรียนเท่านั้น แต่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองผ่านแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ (ทิพย์รัตน์ สมิตี และ ศุภกิจ สุภาเศรษฐี, 2556 : 45) ในประเทศไทย ภาษาไทยได้รับความสนใจจากชาวต่างชาติมากขึ้นเนื่องจากประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญในการท่องเที่ยว การทำธุรกิจ และการศึกษา ดังนั้น การเรียนรู้ภาษาไทยจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้ชาวต่างชาติเข้าถึงและทำความเข้าใจในวัฒนธรรมไทยได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น การมีทักษะภาษาไทยที่ดีสามารถช่วยให้ชาวต่างชาติสามารถสื่อสารได้คล่องแคล่วในชีวิตประจำวัน เพิ่มโอกาสในการทำงาน และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างวัฒนธรรมต่างชาติและวัฒนธรรมไทย การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองสำหรับชาวต่างชาติเป็นเรื่องท้าทาย ด้วยความซับซ้อนในระบบเสียง ไวยากรณ์ และคำศัพท์เฉพาะที่แตกต่างจากภาษาอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ภาษาไทยที่เหมาะสม ทำให้ชาวต่างชาติจำนวนมากประสบความยากลำบากในการพัฒนาทักษะภาษาไทยด้วยตนเอง การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้นำมาซึ่งเครื่องมือและสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ช่วยให้การเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเองสามารถทำได้สะดวกขึ้น ไม่ว่าจะเป็นแอปพลิเคชันการเรียนรู้ภาษา วิดีโอออนไลน์ แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ และโซเชียลมีเดีย

ที่สามารถเข้าถึงเนื้อหาภาษาไทยได้ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งการพัฒนากลยุทธ์การเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับชาวต่างชาติในการสื่อสารภาษาไทยจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากกลยุทธ์ดังกล่าวสามารถช่วยเพิ่มโอกาสและศักยภาพในการสื่อสารของชาวต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยต่าง ๆ ชี้ให้เห็นว่า การใช้เทคโนโลยีและสื่อออนไลน์ในกระบวนการเรียนรู้ภาษามีส่วนช่วยเสริมสร้างทักษะการสื่อสารได้ดีขึ้น เช่น งานวิจัยของ Smith (2020 : 45) ได้กล่าวถึงบทบาทของแอปพลิเคชันการเรียนรู้ภาษาในการพัฒนาทักษะภาษาและการเข้าใจวัฒนธรรมของผู้เรียน ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ในบริบทของการเรียนภาษาไทยได้เช่นกัน นอกจากนี้ ตามที่ Bruner (2021 : 67) ระบุไว้ การเรียนรู้ภาษาผ่านสื่อดิจิทัลสามารถเพิ่มความยืดหยุ่นให้กับผู้เรียน และสามารถปรับตัวเข้ากับสไตล์การเรียนรู้เฉพาะบุคคลได้ดี ในสภาพปัจจุบันในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมาย การใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่หลากหลายนี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงความรู้จากทุกที่และทุกเวลา ทำให้เกิดความยืดหยุ่นและความสะดวกสบายที่เอื้ออำนวยให้การศึกษาเป็นเรื่องที่ใกล้ชิดและทันสมัยมากขึ้น ได้แก่ แพลตฟอร์ม (อภิสิทธิ์ สุขสมบัติ, 2563 : 75-76) ดังนี้

1) แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ (Online Learning Platforms) เช่น Coursera, edX, และ Udemy เป็นแพลตฟอร์มที่มีหลักสูตรการเรียนการสอนจากมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาชั้นนำทั่วโลก โดยแพลตฟอร์มเหล่านี้มีการนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายผ่านวิดีโอ บทอ่าน แบบฝึกหัด และการสอบ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถประเมินความเข้าใจของตนเองได้อย่างครบถ้วน

2) แอปพลิเคชันการเรียนรู้ภาษา (Language Learning Apps) เช่น Duolingo, Memrise และ Babbel มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมทักษะด้านภาษาผ่านกิจกรรมที่สนุกสนานและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถฝึกฝนทักษะภาษาได้อย่างต่อเนื่อง

3) แพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยวิดีโอ (Video Learning Platforms) ได้แก่ YouTube และ Khan Academy เป็นแพลตฟอร์มที่มีบทเรียนในรูปแบบวิดีโอที่ครอบคลุมหัวข้อที่กว้างขวาง ผู้เรียนสามารถเข้าถึงวิดีโอการเรียนรู้อะไรก็ได้ฟรีและเลือกเรียนเนื้อหาที่ตรงกับความสนใจของตนเอง

4) โซเชียลมีเดียเพื่อการเรียนรู้ (social media for learning) ได้แก่ Facebook Groups และ LinkedIn เป็นช่องทางที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ในการเรียนรู้กับกลุ่มเพื่อนที่สนใจในเรื่องเดียวกัน แพลตฟอร์มเหล่านี้เน้นการเรียนรู้ผ่านการแลกเปลี่ยนและสร้างปฏิสัมพันธ์ในชุมชน

5) แพลตฟอร์มการเรียนรู้ภายในองค์กร (Enterprise Learning Management Systems) แพลตฟอร์ม เช่น Moodle และ Google Classroom ถูกใช้อย่างแพร่หลายในสถานศึกษาและองค์กรต่าง ๆ เพื่อจัดการกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งแพลตฟอร์มเหล่านี้มีฟีเจอร์ที่ช่วยติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6) แพลตฟอร์มการเรียนรู้แบบไลฟ์สตรีมและวิดีโอคอล (Live Streaming and Video Conferencing Platforms) เช่น Zoom และ Microsoft Teams เป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนการสอนแบบเรียลไทม์ ซึ่งทำให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถสื่อสารและตอบโต้กันได้อย่างทันที

ส่วนการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์และ YouTube ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในยุคดิจิทัล โดยแพลตฟอร์มออนไลน์เช่น Coursera, edX, Udemy และ Google Classroom มอบโครงสร้างการเรียนรู้ที่ชัดเจนผ่านบทเรียน วิดีโอ แบบฝึกหัด และการสอบ ซึ่งส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึกและต่อเนื่อง อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถรับการสนับสนุนจากผู้สอนหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับชุมชนผู้เรียน (ศิริชัย สรรเพชร, 2563 : 45) อย่างไรก็ตาม หลักสูตรออนไลน์เหล่านี้อาจมีค่าใช้จ่ายและต้องการความมุ่งมั่นและวินัยสูงเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ (ชัยพร มหาวิทยาลัยนอร์ท, 2564 : 23) ซึ่งข้อดีของการเรียนออนไลน์ ได้แก่ 1) โครงสร้างการเรียนรู้ที่ชัดเจน มักประกอบด้วยบทเรียนที่เป็นขั้นตอน วิดีโอการสอน แบบฝึกหัด และการประเมินผล ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถติดตามพัฒนาการของตนเองได้อย่างเป็นระเบียบ (2) ความลึกซึ้งและต่อเนื่องของเนื้อหา หลักสูตรที่ใช้เวลาเรียนยาวนาน มักครอบคลุมเนื้อหาอย่างละเอียดและมีความต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความเข้าใจได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และ 3) การสนับสนุนจากผู้สอนและกลุ่มผู้เรียน ผู้เรียนสามารถติดต่อผู้สอนหรือร่วมกลุ่มสนทนากับเพื่อนร่วมเรียน ทำให้สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ไขข้อสงสัยได้ (อริยา พัฒนากุล, 2564, หน้า 102) และข้อจำกัดของการเรียนออนไลน์ คือ 1) หลักสูตรออนไลน์ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่าย แม้บางหลักสูตรจะมีตัวเลือกเรียนฟรี แต่ก็อาจมีข้อจำกัดในการเข้าถึงทรัพยากรบางอย่าง และ 2) ความต้องการวินัยและความมุ่งมั่นสูง การเรียนที่มีระยะเวลายาวนานต้องการความตั้งใจและการจัดสรรเวลาอย่างต่อเนื่องเพื่อสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ (สมคิด วงศ์สอนธรรม, 2562 : 46)

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้การเรียนรู้ผ่าน YouTube ได้กลายเป็นทางเลือกที่สะดวกและยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียน เนื่องจากสามารถเลือกชมวิดีโอที่สนใจได้ทันทีโดยไม่มีข้อผูกมัดด้านเวลา (Sulaiman, 2022, หน้า 78) เนื้อหาบน YouTube ครอบคลุมหลากหลายหัวข้อ โดยมีลักษณะเด่นและข้อจำกัด ลักษณะเด่นของการเรียนรู้ผ่าน YouTube (สุรินทร์ อินทรักษา, 2565 : 102) ได้แก่ 1) ฟรีและเข้าถึงได้ง่าย YouTube ให้บริการฟรีและไม่จำเป็นต้องลงทะเบียน ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาจำนวนมากโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 2) หลากหลายหัวข้อ มีเนื้อหาที่ครอบคลุมตั้งแต่พื้นฐานไปจนถึงระดับเชี่ยวชาญ เช่น การพัฒนาทักษะภาษา การทำอาหาร และการเรียนโปรแกรมมิ่ง และ 3) เข้าถึงเนื้อหาใหม่ ๆ ได้ทันที เนื้อหาบน YouTube มักได้รับการอัปเดตบ่อย ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ทันสมัยได้ตลอดเวลา ส่วนข้อจำกัดของการเรียนรู้ผ่าน YouTube (นพดล เหลืองสุวรรณ, 2564 : 56) ได้แก่ 1) ขาดโครงสร้างการเรียนรู้ที่เป็นระบบ วิดีโอบน YouTube มักเป็นการอธิบายเฉพาะจุด ขาดการเชื่อมโยงเป็นหลักสูตรแบบมีโครงสร้าง 2) การขาดการโต้ตอบแบบเรียลไทม์ การเรียนรู้ผ่าน YouTube เป็นการเรียนรู้แบบเงียบ ๆ ซึ่งไม่มีการตอบสนองจากผู้สอนโดยตรง และ 3) คุณภาพเนื้อหาไม่เสมอไป เนื่องจาก YouTube เป็นแพลตฟอร์มสาธารณะ จึงมีเนื้อหาหลากหลายที่

อาจมีคุณภาพแตกต่างกัน ผู้เรียนต้องคัดกรองเนื้อหาที่มีคุณภาพด้วยตนเอง (นิตกุล ทองมงคล, 2566 : 75) จะเห็นได้ว่าการเรียนออนไลน์และการเรียนผ่าน YouTube มีลักษณะที่เหมาะสมกับผู้เรียนในบริบทที่แตกต่างกัน การเรียนออนไลน์มักเหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการการเรียนรู้แบบมีโครงสร้างและมีความมุ่งมั่นในการลงทุนในหลักสูตรอย่างจริงจัง โดยมีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีการกำหนดเวลา การเรียนที่ชัดเจน พร้อมทั้งการประเมินผลการเรียนรู้ที่เป็นทางการ ในขณะที่การเรียนทาง YouTube เป็นทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ต้องการความยืดหยุ่น สามารถเข้าถึงเนื้อหาฟรี และมีอิสระในการเลือกเรียนรู้ตามความสนใจ โดยไม่ต้องมีข้อผูกมัดด้านเวลา

แม้ว่าเครื่องมือการเรียนรู้เหล่านี้จะมีประโยชน์มาก แต่ชาวต่างชาติยังคงต้องเผชิญกับความท้าทายอื่น ๆ เช่น การเลือกใช้แหล่งข้อมูลที่มีคุณภาพ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการฝึกฝนตนเอง และการเรียนรู้ภาษาไทยมีความซับซ้อนและท้าทายสำหรับชาวต่างชาติ เนื่องจากภาษาไทยมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากภาษาตะวันตกหรือภาษาอื่น ๆ เช่น การใช้เสียงวรรณยุกต์ โครงสร้างไวยากรณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับภาษาตะวันตก และระบบคำศัพท์ที่มีการใช้คำซ้อน ความหมายโดยนัย และสำนวนเฉพาะที่ยากต่อการทำความเข้าใจ นอกจากนี้ ไทยยังมีระดับภาษาที่ใช้ต่างกันตามบริบท เช่น ภาษาในพิธีการ ภาษาในชีวิตประจำวัน และภาษาพูดแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งทำให้ผู้เรียนต้องใช้เวลาและความพยายามในการเรียนรู้ (วิชัย สุขสม, 2561 : 45) แม้ว่าเทคโนโลยีดิจิทัลจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ภาษา โดยเฉพาะแอปพลิเคชันและสื่อการเรียนรู้ภาษาออนไลน์ที่มีอยู่มากมาย แต่ก็ยังพบปัญหาหลายประการ เช่น การขาดเนื้อหาที่ครอบคลุมสำหรับชาวต่างชาติที่ต้องการพัฒนาทักษะในระดับสูงขึ้น แอปพลิเคชันบางตัวอาจเน้นเฉพาะการสอนคำศัพท์หรือประโยคพื้นฐาน โดยไม่มีการฝึกฝนทักษะการสื่อสารในสถานการณ์จริง หรือการฝึกใช้คำศัพท์ที่เหมาะสมตามบริบท นอกจากนี้ ชาวต่างชาติที่พึ่งพาการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัลยังเผชิญปัญหาในการจัดการเวลาสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการฝึกฝนทักษะภาษาที่เป็นธรรมชาติในการใช้ภาษาไทยกับคนไทยในสถานการณ์จริง (เจนจิรา แก้วไพฑูรย์, 2564 : 110) ปัญหาที่ผู้เรียนมักประสบคือการขาดวินัยในการเรียน เนื่องจากถ้าเนื้อหาที่เรียนรู้มีความยากหรือไม่สนุก ผู้เรียนอาจไม่มีแรงจูงใจในการเรียน ทำให้การเรียนไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (เฉลิมชัย ทองมณี, 2563, หน้า 118) ดังนั้น หลักการที่สามารถช่วยให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้แก่ หลักธรรมอริยบท 4 ซึ่งประกอบด้วย ฉันทะ (ความพอใจ), วิริยะ (ความพยายาม), จิตตะ (ความตั้งใจ) และวิมังสา (การตรวจสอบ) ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นและมีสมาธิในการเรียนรู้ (ปรีชา สุวรรณกุล, 2562 : 54) การนำหลักธรรมอริยบท 4 มาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ สามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพยายามและมีวิธีการคิดที่ดีขึ้นในการจัดการกับความท้าทายในการเรียนรู้ จึงนำไปสู่การพัฒนาทักษะและความรู้ที่ยั่งยืนในระยะยาว

การสร้างกลยุทธ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมตามหลักการมีส่วนร่วมที่ช่วยเสริมทักษะอย่างต่อเนื่อง เช่น หลักธรรมอริยบท 4 (ที่หมื่นกาย มหาวรรค เล่มที่ 20, ที่หมื่นกาย มหาวรรค, จตุตถปริจเฉท) ได้แก่

ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา ดังที่ สุนทรา สายชล (2562 : 30) ได้ระบุไว้ว่าเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้หลักธรรมอริยบท 4 ช่วยสร้างความมุ่งมั่นและการมีสมาธิในการเรียนรู้ รวมถึงส่งเสริมการใช้ปัญญาในการตรวจสอบและพัฒนาทักษะภาษาไทย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยให้ชาวต่างชาติเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง จากความท้าทายในการนำหลักธรรมอริยบท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา) มาเป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การเรียนรู้ด้วยตนเองในยุคดิจิทัลสำหรับชาวต่างชาติจึงเป็นวิธีการที่น่าสนใจ เนื่องจากหลักธรรมเหล่านี้เน้นการสร้างแรงจูงใจ ความพยายาม ความตั้งใจ และการพิจารณาไตร่ตรอง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สามารถเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายและต่อเนื่อง (วิชัย สุขสม, 2561 : 37) โดยการมีฉันทะในการเรียนภาษาไทยหมายถึงการสร้างความสนใจและแรงจูงใจในการเรียน ในขณะที่วิริยะหมายถึงความพยายามและความขยันหมั่นเพียรในการฝึกฝนและเรียนรู้ จิตตะ หมายถึงการใส่ใจในรายละเอียดของภาษาไทยในเชิงวัฒนธรรมและโครงสร้าง ในขณะที่วิมังสาเน้นการประเมินผลและการไตร่ตรองในการใช้ภาษาไทยในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้การสื่อสารมีความชัดเจนและเหมาะสม แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การเรียนรู้ด้วยตนเองที่สอดคล้องกับหลักธรรมอริยบท 4 นี้จะช่วยให้นักเรียนต่างชาติที่เรียนภาษาไทยมีทักษะการสื่อสารที่แข็งแกร่งและมีความมั่นใจในการใช้งานภาษาไทยในบริบทที่หลากหลาย การพัฒนาเช่นนี้นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะด้านภาษาแล้ว ยังส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืนที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชาวต่างชาติและชุมชนไทย (จิตติ ประจวบเหมาะ, 2561 : 56)

แนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเองในการสื่อสารภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติในยุคดิจิทัลโดยยึดหลักธรรมอริยบท 4 เป็นแนวทางในการส่งเสริม

การเรียนรู้ด้วยตนเองในการสื่อสารภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติในยุคดิจิทัล เป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้หลักธรรมอริยบท 4 เป็นแนวทางในการสร้างแรงจูงใจและความมุ่งมั่น ซึ่งประกอบไปด้วย ฉันทะ (ความพอใจและตั้งใจ) วิริยะ (ความเพียรพยายาม) จิตตะ (ความตั้งใจมั่น) และวิมังสา (การพิจารณาไตร่ตรอง) โดยรายละเอียดของการใช้หลักธรรมเหล่านี้ในการพัฒนากลยุทธ์การเรียนรู้ด้วยตนเองมีดังนี้

1.ฉันทะ (Chanda): เป็นหลักธรรมที่ปรากฏในพระไตรปิฎก เล่มที่ 11 พระสุตตันตปิฎก ทิณิกาย ปาฎิกวรรค (11/231/233) ซึ่งอธิบายว่า "ฉันทะ คือ ความพอใจ ความต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรัก จะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่งๆ ขึ้นไป" ในพระพุทธศาสนา ฉันทะถือเป็นจุดเริ่มต้นของความสำเร็จ เพราะเป็นแรงขับเคลื่อนที่เกิดจากความพอใจโดยธรรม ไม่ใช่ตัณหาหรือความอยากที่เกิดจากกิเลส เมื่อนำหลักฉันทะมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ จึงสะท้อนออกมาในรูปแบบของแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ที่ผู้เรียนมีความปรารถนาจะเรียนรู้ด้วยใจรัก ไม่ใช่เพียงเพราะต้องการผลตอบแทนหรือรางวัลภายนอก สอดคล้องกับงานวิจัยของ

สุจิตรา ชนะสิทธิ์ (2561 : 45) ที่พบว่าแรงจูงใจภายในที่เกิดจากความพอใจและความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน มีผลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาอย่างมีนัยสำคัญ การพัฒนาฉันทะในการเรียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติสามารถทำได้ผ่านกลยุทธ์สำคัญสามประการ ประการแรกคือการค้นหาความหมาย โดยผู้เรียนควรกำหนดเป้าหมายที่มีความหมายต่อตนเอง เช่น การใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงานในองค์กรไทย การสื่อสารกับครอบครัวคู่สมรสชาวไทย หรือการศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาไทย ประการที่สองคือการสร้างประสบการณ์เชิงบวก ด้วยการเลือกสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ เช่น การเรียนรู้ผ่านรายการอาหารไทยสำหรับผู้สนใจด้านอาหาร การศึกษาผ่านเพลงไทยสำหรับผู้ชื่นชอบดนตรี หรือการเรียนรู้ผ่านสื่อธุรกิจไทยสำหรับนักธุรกิจ และประการสุดท้ายคือการสร้างความต่อเนื่อง โดยการพัฒนาแผนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีการตั้งเป้าหมายระยะสั้นที่ทำหายแต่สามารถบรรลุได้ สร้างกิจวัตรการเรียนรู้ประจำวัน และติดตามประเมินความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการประยุกต์ใช้หลักฉันทะผ่านกลยุทธ์ดังกล่าว ผู้เรียนชาวต่างชาติจะสามารถพัฒนาแรงจูงใจภายในที่เข้มแข็ง อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาไทยอย่างยั่งยืน

2. วิริยะ (Viriya) เป็นหลักธรรมที่ปรากฏในพระไตรปิฎก เล่มที่ 11 พระสุตตันตปิฎก ที่มณีกาย ปาฎิกวรรค (11/231/233) ซึ่งอธิบายว่า "วิริยะ คือ ความเพียร ความบากบั่น ความพยายาม ความอดสาหัส ความอดทน ความเข้มแข็ง ความก้าวไปข้างหน้า ไม่ท้อถอย ไม่ทอดทิ้งธุระ" ในพระพุทธศาสนา วิริยะเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการขับเคลื่อนความสำเร็จ เพราะเป็นพลังแห่งความเพียรที่จะพาไปสู่เป้าหมาย แม้จะพบอุปสรรคหรือความยากลำบาก เมื่อนำหลักวิริยะมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ จึงแสดงออกในรูปแบบของความพากเพียรในการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของอิทธิชัย ประเสริฐสิน (2563 : 45) ที่พบว่าการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและการมีวินัยในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาไทย

การพัฒนาวิริยะในการเรียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติสามารถดำเนินการผ่านกลยุทธ์สำคัญสามประการ ประการแรกคือการสร้างระบบการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม โดยกำหนดตารางเวลา การเรียนที่ชัดเจน ใช้เทคนิค Pomodoro ในการจัดสรรเวลา และติดตามความก้าวหน้าอย่างเป็นระบบ ประการที่สองคือการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น การฝึกฝนผ่านแอปพลิเคชัน Duolingo หรือ Memrise สำหรับการเรียนรู้คำศัพท์และโครงสร้างประโยค หรือการเข้าเรียนในหลักสูตรออนไลน์ที่มีโครงสร้างชัดเจนผ่านแพลตฟอร์ม Coursera หรือ edX ประการสุดท้ายคือการฝึกฝนกับเจ้าของภาษา โดยการหาโอกาสพูดคุยกับคนไทย การเข้าร่วมชุมชนแลกเปลี่ยนภาษา หรือการจับคู่กับเพื่อนชาวไทยเพื่อฝึกสนทนา ด้วยการประยุกต์ใช้หลักวิริยะผ่านกลยุทธ์ดังกล่าว ผู้เรียนชาวต่างชาติจะสามารถพัฒนาความเพียรพยายามอย่างเป็นระบบ อันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

3. จิตตะ (Citta): เป็นหลักธรรมที่ปรากฏในพระไตรปิฎก เล่มที่ 11 พระสุตตันตปิฎก ที่มณีกาย ปาฎิกวรรค (11/231/233) ซึ่งอธิบายว่า "จิตตะ คือ ความตั้งใจจัดรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้น

ด้วยความคิด เอาจิตฝึกใจ ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอย" ในพระพุทธศาสนา จิตตะเป็นหลักธรรมที่เน้นการมีสมาธิจดจ่อ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้และพัฒนาทักษะใดๆ ให้เกิดความชำนาญ เมื่อนำหลักจิตตะมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ จึงแสดงออกในรูปแบบของการมีสมาธิจดจ่อและความมุ่งมั่นในการฝึกฝนภาษา สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทรา สายชล (2562 : 152) ที่พบว่า การสร้างความมั่นใจในตนเองและการมีส่วนร่วมในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและพัฒนาความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาได้ดียิ่งขึ้น

การพัฒนาจิตตะในการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติสามารถดำเนินการผ่านกลยุทธ์สำคัญสามประการ ประการแรกคือการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสมาธิ โดยจัดพื้นที่และเวลาเฉพาะสำหรับการเรียนรู้ภาษาไทย กำจัดสิ่งรบกวนที่อาจทำให้เสียสมาธิ และเตรียมอุปกรณ์การเรียนให้พร้อม ประการที่สองคือการบูรณาการการเรียนรู้เข้ากับชีวิตประจำวัน เช่น การเขียนบันทึกประจำวันเป็นภาษาไทย การดูวิดีโอสอนภาษาไทยบน YouTube หรือการฝึกสนทนากับเพื่อนชาวไทย ประการสุดท้ายคือการติดตามและประเมินความก้าวหน้า โดยการจดบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ การทบทวนความเข้าใจอย่างสม่ำเสมอ และการตั้งเป้าหมายระยะสั้นที่วัดผลได้ ด้วยการประยุกต์ใช้หลักจิตตะผ่านกลยุทธ์ดังกล่าว ผู้เรียนชาวต่างชาติจะสามารถพัฒนาสมาธิและความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ภาษาไทย อันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

4. วิมังสา (Vimamsa): เป็นหลักธรรมที่ปรากฏในพระไตรปิฎก เล่มที่ 11 พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค (11/231/233) ซึ่งอธิบายว่า "วิมังสา คือ การใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจตราหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น" ในพระพุทธศาสนา วิมังสาเป็นหลักธรรมที่เน้นการใช้ปัญญาไตร่ตรอง เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมและปรับปรุงการกระทำให้ดียิ่งขึ้น เมื่อนำหลักวิมังสา มาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ จึงแสดงออกในรูปแบบของการประเมินและพัฒนาการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิชัย สมสุข (2561 : 85) ที่พบว่า การตั้งเป้าหมายและการประเมินผลอย่างต่อเนื่องเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัล

การนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติในยุคดิจิทัล ช่วยสร้างระบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยอาศัยการทำงานร่วมกันของหลักธรรมทั้งสี่ประการ ได้แก่ ฉันทะที่สร้างแรงจูงใจภายในอันเข้มแข็ง วิริยะที่หล่อเลี้ยงความเพียรพยายามอย่างต่อเนื่อง จิตตะที่พัฒนาสมาธิและความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ และวิมังสาที่ช่วยในการประเมินและปรับปรุงการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ การบูรณาการหลักธรรมเหล่านี้เข้ากับเทคโนโลยีและเครื่องมือการเรียนรู้สมัยใหม่ ไม่เพียงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ในปัจจุบัน แต่ยังวางรากฐานสำหรับการพัฒนาทักษะภาษาไทยอย่างต่อเนื่องในอนาคต

องค์ความรู้

การสร้างแนวทางที่มีประสิทธิภาพจะช่วยเสริมสร้างทักษะและความเข้าใจในภาษาไทยให้ดียิ่งขึ้น การใช้หลักธรรมชาติบำบัด 4 เป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์เหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจและความมุ่งมั่นในการศึกษา พร้อมทั้งสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ การใช้กิจกรรมและสื่อดิจิทัลที่หลากหลายจะส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจและตอบโต้ความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน การมีการประเมินและการสะท้อนผลการเรียนรู้ยังเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถติดตามความก้าวหน้าและปรับปรุงการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การเรียนรู้จึงมีความสำคัญในการสร้างเสริมทักษะการสื่อสารภาษาไทยอย่างยั่งยืนสำหรับชาวต่างชาติในยุคดิจิทัล มีข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาดังนี้

1. การเสริมสร้างแรงจูงใจและการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ภาษาไทย การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติต้องอาศัยการบูรณาการระหว่างหลักอภิปาฐ 4 และการสร้างแรงจูงใจที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการสร้างแรงจูงใจและการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน การเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นในการเรียนภาษาไทย โดยการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น การกำหนดเป้าหมายในการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวันหรือการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกถึงความสำคัญของการเรียนรู้และช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายมากยิ่งขึ้น (ภาณุมาศ, 2565 : 45) สมชาย สุกใจ และ วิชัย สุขสม (2545 : 705) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการตั้งเป้าหมายว่า การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและท้าทายสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการเรียนรู้ได้ ซึ่งการมีเป้าหมายที่ชัดเจนจะทำให้ผู้เรียนมีแนวทางในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักอภิปาฐ 4 ในด้านฉันทะที่ต้องมีความพอใจและตั้งใจในการเรียนรู้ นอกจากนี้ การสร้างแรงจูงใจจากการสนับสนุนและการให้กำลังใจจากครูหรือกลุ่มเพื่อนก็มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความมุ่งมั่นให้กับผู้เรียน สุเทพ ศรีสมบัติ และ ธนา ชัยศรี (2543, หน้า 67) ยังกล่าวถึงความสำคัญของการสนับสนุนทางจิตใจในการสร้างแรงจูงใจที่มีคุณภาพ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนถือเป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย โดยการกำหนดเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงและสามารถวัดผลได้ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถติดตามความก้าวหน้าในกระบวนการเรียนรู้ได้ ตัวอย่างเช่น การตั้งเป้าหมายในการพูดภาษาไทยในสถานการณ์จริงภายในระยะเวลาที่กำหนด แสดงให้เห็นว่า การตั้งเป้าหมายที่ท้าทายและมีความหมายจะส่งผลให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้น (สุกัญญา ศรีสุข, 2565 : 32) การให้รางวัลหรือแรงจูงใจในรูปแบบของสิ่งตอบแทนก็เป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์ที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพยายามมากขึ้น (ปรีชญา พิงสุข, 2563 : 78) ซึ่งสอดคล้องกับหลักวิริยะที่ต้องมีความเพียรพยายามในการฝึกฝน การให้การรับรองหรือรางวัลสำหรับความก้าวหน้าที่ผู้เรียนทำได้ ไม่จำเป็นต้องมีมูลค่าทางการเงิน แต่สามารถเป็นการยอมรับและการสนับสนุนจากครูหรือผู้สอน

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจ เช่น การเข้าร่วมงานเทศกาลวัฒนธรรมไทยหรือกิจกรรมสนทนากาที่ใช้ภาษาไทย จะช่วยสร้างความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้ การพัฒนาแนวคิดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการของตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้น (อรุณรัตน์ ชินสุทธิ, 2562 : 66) สอดคล้องกับหลักจิตตะที่ ต้องมีความเอาใจใส่และมีสมาธิในการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มเรียน เช่น การทำงานเป็นกลุ่มหรือการสนับสนุนซึ่งกันและกัน จะช่วยให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ร่วมกัน (วัชรินทร์ มีใจ, 2561 : 39) โดยการมีความสนใจและการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมกลุ่ม จะสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีและช่วยให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักวิม้งสาที่ ต้องมีการไตร่ตรองและพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การใช้กลยุทธ์เหล่านี้ร่วมกับหลักอิทธิบาท 4 จะช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจและการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและมุ่งมั่นในการศึกษาภาษาไทยในระยะยาว

2. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและสื่อดิจิทัลที่เหมาะสม การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและสื่อดิจิทัลที่เหมาะสมนั้นสามารถบูรณาการร่วมกับหลักอิทธิบาท 4 เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ การใช้กิจกรรมที่หลากหลายและสื่อดิจิทัลในการเรียนรู้สามารถช่วยเสริมสร้างทักษะการสื่อสารภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้แอปพลิเคชันการเรียนภาษา เช่น Duolingo หรือ Rosetta Stone ที่มีฟีเจอร์การฝึกฟังและพูด ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสดูฝึกทักษะได้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับหลักวิริยะที่ต้องมีความเพียรในการฝึกฝน สมชาย สุดใจ และ วิชัย สุขสม (2562 : 45) ได้กล่าวถึงแนวคิด "Digital Natives" ว่าผู้เรียนในยุคดิจิทัลมีแนวโน้มที่จะเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัลที่พวกเขาคุ้นเคย การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ทำให้การเรียนรู้มีความสนุกสนานและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับหลักฉันทะที่ต้องสร้างความพอใจในการเรียนรู้ นอกจากนี้ การใช้วิดีโอการสอนจาก YouTube หรือแพลตฟอร์มอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาสอนภาษาไทยจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ และเรียนรู้ในบริบทที่หลากหลาย การใช้สื่อดิจิทัล เช่น วิดีโอ การ์ตูน แพลตฟอร์มออนไลน์ และแอปพลิเคชันการเรียนรู้ สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานและสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ง่ายขึ้น (อัศวภูมิ วรชัย, 2564 : 45) สื่อดิจิทัลสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา และช่วยให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่มีความหมายมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักจิตตะที่ ต้องมีความเอาใจใส่ในการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วม เช่น เกมภาษาไทย การสนทนากลุ่ม หรือการทำงานกลุ่ม จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาไทยในบริบทที่แท้จริง (วิทยา สายทอง, 2563 : 32) การทำกิจกรรมที่มีความสนุกสนานจะช่วยลดความเครียดและสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน การเรียนรู้ผ่านการสร้างสรรค์ โดยการให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมสร้างสรรค์ผลงาน เช่น การทำวิดีโอ การเขียนบทความ หรือการทำโปรเจกต์ที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย จะช่วยเสริมสร้างทักษะการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ (พัฒนชัย รักธรรม, 2562 : 67) การเรียนรู้แบบพลิกแพลง (Flipped Learning)

ตามที่ วิโรจน์ กลสิทธิ์ (2565 : 89) ได้เสนอไว้ การนำแนวทางการเรียนรู้แบบพลิกแพลงมาใช้ โดยให้ผู้เรียนศึกษาสื่อการเรียนรู้ก่อนเข้าเรียน แล้วนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน จะช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และการสื่อสารในภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักวิม้งสาที่ต้องมีการไตร่ตรองและทบทวนความรู้

การใช้เทคโนโลยีในการประเมินผล เช่น การใช้แบบสอบถามออนไลน์ หรือการใช้แอปพลิเคชันที่ให้ผลตอบรับทันที จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถติดตามความก้าวหน้าและปรับปรุงการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง (นันทิชา, 2564 : 53) ซึ่งสอดคล้องกับหลักวิม้งสาในการประเมินและพัฒนาการเรียนรู้ การนำกลยุทธ์เหล่านี้ไปใช้ร่วมกับหลักอิทธิบาท 4 ในการเรียนการสอนจะช่วยเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนชาวต่างชาติสามารถสื่อสารภาษาไทยได้อย่างมั่นใจและมีความหมาย

3. การใช้การประเมินและสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการที่สำคัญในการตรวจสอบความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักอิทธิบาท 4 โดยเฉพาะในด้านวิม้งสา (การไตร่ตรอง) ที่เน้นการพิจารณาและทบทวนการเรียนรู้อย่างมีเหตุผล ทั้งนี้ การประเมินตนเองประกอบด้วยสามมิติหลัก ได้แก่ การประเมินความรู้ (Knowledge Assessment) การประเมินทักษะ (Skill Assessment) และการประเมินเจตคติ (Attitude Assessment) (วิชากร, 2563 : 15) ผู้เรียนควรมีการตั้งคำถามกับตนเองเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้ เช่น "ฉันได้เรียนรู้อะไรบ้าง?" "ฉันสามารถใช้สิ่งที่เรียนรู้ได้ในชีวิตประจำวันหรือไม่?" และ "ฉันจะพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้นได้อย่างไร?"

การประเมินผลที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้ (Formative Assessment) สะท้อนถึงหลักฉันทะ (ความพอใจ) และวิริยะ (ความเพียร) ในอิทธิบาท 4 โดยเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนเห็นพัฒนาการและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทฤษฎีการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning) ของ Black และ Wiliam (2009) เสนอว่า การประเมินระหว่างเรียนช่วยพัฒนาการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ การระบุเป้าหมายการเรียนรู้ การตรวจสอบสถานะปัจจุบัน และการกำหนดวิธีการบรรลุเป้าหมาย (สมหมาย แสนประเสริฐ, 2563 : 23) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประเมินผล สะท้อนหลักจิตตะ (ความเอาใจใส่) โดยแอปพลิเคชันอย่าง Google Classroom หรือ Kahoot! ช่วยให้ผู้เรียนสามารถติดตามและวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ การใช้ Digital Learning Portfolio ยังช่วยในการรวบรวมหลักฐานการเรียนรู้และสะท้อนพัฒนาการอย่างเป็นรูปธรรม (มานิตย์ สุขุม, 2564 : 30)

การพัฒนากลยุทธ์การเรียนรู้ด้วยตนเองในการสื่อสารภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติในยุคดิจิทัล จึงต้องบูรณาการทั้งหลักอิทธิบาท 4 และเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าด้วยกัน โดยเน้นการสร้างฉันทะผ่านการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน พัฒnavิริยะผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เสริมสร้างจิตตะผ่านการใช้สื่อดิจิทัลที่น่าสนใจ และประยุกต์วิม้งสาผ่านการประเมินและสะท้อนผลการเรียนรู้อย่าง

สม่ำเสมอ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (พัฒนชัย รักธรรม, 2562 : 45) กลยุทธ์ในการประเมินและสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

1) การประเมินผลแบบต่อเนื่อง (Continuous Assessment) สอดคล้องกับหลักวิธีที่เน้นความเพียรพยายามอย่างต่อเนื่อง โดย Bloom และคณะ (1971) ได้เสนอแนวคิดการประเมินเพื่อพัฒนา (Formative Assessment) ที่เน้นการติดตามความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ การประเมินอาจรวมถึงการทดสอบแบบสั้น การทำกิจกรรมกลุ่ม หรือการอภิปรายในชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจุดแข็งและจุดที่ต้องปรับปรุงได้ชัดเจน

2) การสะท้อนผลลัพธ์ (Learning Reflection) สะท้อนหลักวิม้งสาที่เน้นการไตร่ตรองและทบทวนการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Kolb (1984) เสนอว่าการสะท้อนคิดเป็นขั้นตอนสำคัญในวงจรการเรียนรู้ (วิชัย สุขสม, 2564, หน้า 42) การเขียนบันทึกการเรียนรู้ การสร้างพอร์ตโฟลิโอ หรือการสะท้อนผลในกลุ่ม จะช่วยให้ผู้เรียนวิเคราะห์และประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การใช้เทคโนโลยีในการประเมิน (Technology-Enhanced Assessment) แสดงถึงหลักจิตตะที่เน้นความเอาใจใส่ผ่านการใช้เครื่องมือดิจิทัลที่ทันสมัย ตามแนวคิด Digital Assessment Framework ของ JISC (2020) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการประเมิน

4) การตั้งเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน (Clear Assessment Criteria) เชื่อมโยงกับหลักฉันทะที่สร้างแรงจูงใจผ่านเป้าหมายที่ชัดเจน แนวคิด Criterion-Referenced Assessment ของ Glaser (1963) เน้นการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

5) การส่งเสริมการเรียนรู้จากข้อผิดพลาด (Learning from Mistakes) บุรณาการกับหลักอิทธิบาท 4 ทั้งหมด โดยใช้ฉันทะในการสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อข้อผิดพลาด วิธีระในการแก้ไขปรับปรุง จิตตะในการใส่ใจเรียนรู้ และวิม้งสาในการวิเคราะห์สาเหตุของข้อผิดพลาด ทฤษฎี Growth Mindset ของ Dweck (2006) สนับสนุนแนวคิดนี้ว่าข้อผิดพลาดเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา

การนำกลยุทธ์เหล่านี้ไปใช้ในการเรียนการสอน โดยบุรณาการกับหลักอิทธิบาท 4 จะช่วยสร้างระบบการประเมินที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง และพัฒนาทักษะภาษาไทยอย่างยั่งยืน

สรุปและเสนอแนะ

กลยุทธ์การเรียนรู้ด้วยตนเองในการสื่อสารภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติในยุคดิจิทัล โดยยึดหลักธรรมอิทธิบาท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิม้งสา) ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญสามด้าน ได้แก่ การเสริมสร้างแรงจูงใจและการตั้งเป้าหมาย การพัฒนาทักษะผ่านกิจกรรมและสื่อดิจิทัล และการใช้การประเมินและสะท้อนผลการเรียนรู้ การนำหลักธรรมอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเองช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ภาษาไทยและสร้างรากฐานการพัฒนาทักษะที่ยั่งยืน

โดยมีประโยชน์ในการส่งเสริมทักษะการสื่อสาร สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ และสนับสนุนการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษานี้มีความสำคัญในการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนชาวต่างชาติ ช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และเสริมสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมไทย การใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนเข้าถึงข้อมูลและเครื่องมือได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน อันจะนำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมและความสัมพันธ์อันดีในสังคมที่หลากหลาย ในการนี้ขอเสนอแนะ ดังนี้

1. **การผสมผสานบริบทวัฒนธรรมไทยในสื่อดิจิทัล** ผู้พัฒนาสื่อการเรียนรู้ควรออกแบบสื่อดิจิทัล เช่น แอปพลิเคชันออนไลน์ วิดีโอ หรือเกมการเรียนรู้ ให้มีเนื้อหาที่สะท้อนถึงบริบทวัฒนธรรมไทย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนชาวต่างชาติเรียนรู้ภาษาไทยควบคู่ไปกับการเข้าใจวัฒนธรรมไทย

2. **การจัดโปรแกรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน** เสนอให้มีการจัดโปรแกรมการเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อดิจิทัลและการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์ เช่น การจัดกิจกรรมออนไลน์หรือเวิร์กช็อปที่ผู้เรียนสามารถฝึกทักษะภาษาและการสื่อสารจริง

3. **การวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาไทยในยุคดิจิทัล** ควรมีการวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับความท้าทายและความต้องการของผู้เรียนชาวต่างชาติในบริบทต่าง ๆ เพื่อพัฒนากลยุทธ์การเรียนรู้และสื่อการสอนที่ตรงกับความต้องการและเหมาะสมกับยุคดิจิทัลมากยิ่งขึ้น

References

- จิตติ ประจวบเหมาะ. (2561). *การส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาในยุคดิจิทัล*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เจนจิรา แก้วไพฑูรย์. (2564). *แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์: โอกาสและความท้าทายในโลกดิจิทัล*. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์วิชาการ.
- ชัยพร มหาวิทยานนท์. (2564). *แนวทางการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์*. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- นิติกุล ทองมงคล. (2566). *การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นันธิชา มะลิวัลย์ (2564). *การใช้เทคโนโลยีในการประเมินผลการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นพดล เหลืองสุวรรณ. (2564). *การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล: แนวทางใหม่สำหรับนักศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สยามปริทัศน์.
- เฉลิมชัย ทองมณี (2563). *การเรียนรู้ดิจิทัล: กลยุทธ์สู่ความสำเร็จ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิสตอม.

- ทิพย์รัตน์ สมดี และ ศุภกิจ สุภาเศรษฐี (2556). การเล่าเรื่องด้วยสื่อดิจิทัลในกระบวนการเรียนรู้ภาษา: กรณีศึกษาการเรียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา.
- ปรีชา สุวรรณกุล (2562). หลักพุทธธรรมในการศึกษา: อธิบาท 4. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปรีชา พิงสุข. (2563). การสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ภาษาไทย. นครราชสีมา: สำนักพิมพ์การเรียนรู้.
- พัฒนชัย รักธรรม (2562). การสร้างสรรค์การเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิทยาการ.
- ภาณุมาศ, ก. (2565). การเสริมสร้างแรงจูงใจและการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์การศึกษา.
- มนตรี สุวรรณรัตน์. (2560). การพัฒนาทักษะภาษาไทยสำหรับผู้เรียนต่างชาติ. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มานิตย์ สุขุม (2564). การใช้เทคโนโลยีในการติดตามผลการเรียนรู้. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิชัย สมสุข. (2561). การพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์การศึกษา.
- วิทยา สายทอง (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัชรินทร์ มีใจ. (2561). การสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มเรียน: แนวทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิจัย.
- วิโรจน์ กลสิทธิ์ (2565). การเรียนรู้แบบพลิกแพลงในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์การศึกษา.
- สุกัญญา ศรีสุข. (2565). การพัฒนากลยุทธ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์วิจัย.
- สุจิตรา ชนะสิทธิ์. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุนทรา สายชล. (2562). การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์การศึกษา.
- สุรินทร์ อินทรักษา. (2565). แนวทางการเรียนการสอนออนไลน์ในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: ไทยพาณิชย์.
- สมคิด วงศ์สอนธรรม. (2562). การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล: แนวคิดและการพัฒนาแพลตฟอร์มการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์การศึกษา. หน้า 45–60.
- สมหมาย แสนประเสริฐ (2563). การประเมินผลการเรียนรู้แบบต่อเนื่องในการสอนภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- สมชาย สุดใจ และ วิชัย สุขสม. (2545). *ทฤษฎีการตั้งเป้าหมายและการประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์การศึกษา.
- สุเทพ ศรีสมบัติ และ ธนา ชัยศรี. (2543). *การสนับสนุนทางจิตใจในการเรียนรู้: การสร้างแรงจูงใจที่มีคุณภาพ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิชาการ.
- ศิริชัย สรรเพชร. (2563). *การเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิทยาการ.
- อรุณรัตน์ ชินสุทธิ. (2562). *แนวคิดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียน*. สุราษฎร์ธานี : สำนักพิมพ์การศึกษา.
- อภิสิทธิ์ สุขสมบัติ. (2563). *เทคโนโลยีและการศึกษาในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สื่อการเรียนรู้.
- อริยา พัฒนากุล. (2564). *แนวทางการศึกษาด้วยแพลตฟอร์มดิจิทัล: โอกาสและความท้าทาย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สื่อการเรียนรู้.
- อิทธิชัย ประเสริฐสิน. (2563). *การพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์การศึกษา.
- อัศวภูมิ วรรณ (2564). *การศึกษาแนวทางการใช้สื่อดิจิทัลในการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์การศึกษา.
- Black, P., & Wiliam, D. (2009). *Developing the theory of formative assessment*. Educational Assessment, Evaluation and Accountability, 21(1), 5-31.
- Bloom, B. S., Hastings, J. T., & Madaus, G. F. (1971). *Handbook on formative and summative evaluation of student learning*. New York: McGraw-Hill.
- Bruner, J. (2021). *The Adaptability of Language Learning in Digital Media*. New York: Educational Press.
- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. New York: Random House.
- Glaser, R. (1963). *Instructional technology and the measurement of learning outcomes: Some questions*. American Psychologist, 18(8), 519-521.
- JISC. (2020). *Digital assessment framework*. Retrieved from <https://www.jisc.ac.uk>
- Sulaiman, A. (2022). *YouTube as an Educational Tool: Benefits and Limitations*. Journal of Educational Technology, 34(2), 76-85.
- Smith, L. (2020). *Language Learning and Cultural Understanding through Mobile Applications*. New York: Education Publishing.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.